

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Škola:	Střední škola obchodní, České Budějovice, Husova 9
Projekt MŠMT ČR:	EU PENÍZE ŠKOLÁM
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0536
Název projektu školy:	Výuka s ICT na SŠ obchodní České Budějovice
Šablona III/2:	Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo šablony:	VY_32_INOVACE_GJL_711
Předmět:	Český jazyk a literatura
Tematický okruh:	Česká a světová literatura 20. století
Autor, spoluautor:	Mgr. Jakub Stolička
Název DUMu:	Literatura přelomu 19. a 20. století
Pořadové číslo DUMu:	11
Stručná anotace:	Digitální učební materiál Literatura přelomu 19. a 20. století rozvíjí interpretační kompetence žáků. Žák formou interaktivních cvičení získává informace z textu či jiných médií, text na základě těchto informací interpretuje a debatuje o něm. Žák rozpozná charakteristické znaky uměleckého textu.
Ročník:	4.
Obor vzdělání:	65-42-M/02 Cestovní ruch
Metodický pokyn:	Žáci použijí první dva pracovní listy k třídění již nabytých poznatků. V posledních třech pracovních listech tyto poznatky zapojují v aktivní interpretaci textů, či jiných médií.
Výsledky vzdělávání:	Žák rozpozná charakteristické znaky uměleckého textu. Žák text interpretuje a debatuje o něm.
Vytvořeno dne:	9. 3. 2013
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora.	

Literatura přelomu 19. a 20. století

Oscar Wilde

Obraz Doriana Graye

Fotografie: Napoleon Sarony

Dostupné z: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Oscar_Wilde_Sarony.jpg

světová literatura

Literatura přelomu 19. a 20. století

impresionismus

symbolismus

dekadence

secese

- snaha zobrazit nezobrazitelné - tj. věci, které nelze racionálně popsat (myšlenky, pocity) - vše za pomoci nepřímých pojmenování
- pocity marnosti, zklamání a nudy, krása v ošklivost, umění pro umění
- dojem z prchavého okamžiku, převládá lyrika, nálady a pocity
- základem je ornament - motivy z přírody, ženská krása, vlnící se linie, rytmičtější řeč

Přiřaď charakteristiky k jednotlivým směrům moderny světová literatura

Literatura přelomu 19. a 20. století

Oscar Wilde byl obžalován z homosexuality, ale vězeňskému trestu se mu podařilo vyhnout.

O. Wilde je autorem symbolistních pohádek, např. Slavík a růže.

Divadelní hra Jak je důležité mít Filipa je tragédií.

Princip umění pro umění znamená odmítání politické, sociální funkce umění.

PRAVDA

NEPRAVDA

Roztříd' vyjádření dle pravdivosti

světová literatura

Literatura přelomu 19. a 20. století

Oscar Wilde

Umělec je stvořitel něčeho krásného. Zjevit umění a ztajit umělce, to je cílem uměleckého díla. Kritik je ten, kdo dovede tlumočit jinou formou a novými prostředky svůj dojem z něčeho krásného. Nejvyšší, stejně jako nejnižší forma kritiky je jakýmsi druhem autobiografie. Ti, kdož objevují v něčem krásném ošklivý smysl, jsou zkažení, a přitom neokouzlení. To je nedostatek, ti, kdož objevují v něčem krásném krásný smysl, jsou lidé s kulturou. Pro ty je naděje. A vyvolení jsou ti, pro něž něco krásného znamená jenom krásu. Není nic takového jako morální nebo nemorální kniha. Knihy jsou buď dobře napsány, nebo špatně napsány. Toť vše. Odpor devatenáctého století k realismu, toť vztek Kolibána, jenž vidí v zrcadle svou vlastní tvář. Odpor devatenáctého století k romantismu, toť vztek Kolibána, když nevidí v zrcadle svou vlastní tvář. Morální život člověka tvoří součást umělcova námětu, ale umění je morální tím, že dovede dokonale upotřebit nedokonalou látku. Žádný umělec netouží dokazovat. Vždyť dokázat se dá i to, co je pravda. Žádný umělec nemá mravoučné záliby. Mravoučná záliba u umělce je neodpuštělný formalismus. V žádném umělci není nikdy nic morbidního. Umělec smí vyslovit všechno. Myšlenka a jazyk jsou pro umělce nástroje umění. Neřest a ctnost jsou pro umělce suroviny k umění. Z hlediska formy je typickým vzorem veškerého umění umění hudebníkové.

Z hlediska citu je tím typickým vzorem dovednost hercova. V všechno umění je zároveň povrch a symbol. Ti, kdož jdou pod ten povrch, činí tak na vlastní nebezpečí. Ti, kdož luští ten symbol, činí tak na vlastní nebezpečí. Diváka, nikoli život, umění doopravdy zrcadlí. Ráznost názoru na umělecké dílo ukazuje, že to dílo je nové, nejednoduché a živoucí. Když se kritici neshodují, je umělec v souladu sám se sebou. Lze odpustit člověku, když dělá něco užitečného, pokud se tomu neobdivuje. Když dělá člověk něco neužitečného, lze ho omluvit jen tehdy, když se tomu nesmírně obdivuje. Veškeré umění je zcela neužitečné.

WILDE, Oscar: *Obraz Doriana Graye*. Odeon, Praha 2011., s.5.

Obraz Doriana Graye

**Formuluj autorův názor na umění.
Vysvětli pojem umění pro umění.**

**Zamysli se, jak se autorův názor
na umění projevuje v samotném
románu.**

Zamysli se nad významem lapourartismu

světová literatura

Literatura přelomu 19. a 20. století

Oscar Wilde

Ateliér byl plný syté vůně růží, a když se mezi stromy v zahradě pohnul lehounký letní vánek, zavanul otevřenými dveřmi těžký pach šeříku nebo jemnější parfém růžově kvetoucího hlohu. Z kouta na divanu z perských houní, na kterém ležel a kouřil nespočetné cigarety, jak měl ve zvyku, viděl lord Henry Wotton na medově sladké a medově zbarvené květy čilimníku, jehož chvějící se větve zřejmě stěžily unesly to břímě krásy tak podobné plamenům. A přes dlouhé záclony z hrubého indického hedvábí, zavěšené před ohromným oknem, mihly se co chvíli fantastické stíny poletujících ptáků a vytvářely jakési prchavé japonské obrazy, takže lord Henry musel myslet na ty bledé malíře z Tokia, s tvářemi jako z nefritu, kteří se snaží uměleckým dílem, jež je nezbytně nehybné, vyvolat dojem hbitého pohybu. Mrzoutský bzukot včel, prodírajících se vysokou neposečenou trávou či kroužících s tvrdošjnou vytrvalostí kolem matně zlatých tykadel divoce rozrostlého kozího listu, zdánlivě ještě zvyšoval tísnivost ticha. Temné hřmění Londýna znělo jako basové tóny vzdálených varhan. Uprostřed místnosti stál, připevněn na svislém malířském stojanu, portrét neobyčejně krásného mladého muže v životní velikosti a před ním, o trochu dál, seděl sám umělec, Basil Hallward, jehož pozdější nenadálé zmizení vzbudilo takový veřejný rozruch a dalo podnět k tolika podivným domněnkám. Jak se malíř díval na spanilé a půvabné rysy, které tak dovedně zobrazil svým uměním, rozlil se mu po tváři radostný úsměv a už se zdálo, že nezmizí. Ale tu malíř vstal, zavřel oči a přitiskl si prsty na víčka, jako kdyby se pokoušel uvěznit v mozku nějaký zvláštní sen, z něhož by nerad procitl. "To je tvoje nejlepší dílo, Basile, to je to nejlepší, cos kdy vytvořil," řekl ospale lord Henry.

WILDE, Oscar: *Obraz Doriana Graye*. Odeon, Praha 2011., s.7.

Obraz Doriana Graye

Vyznač v textu pasáže a slova, která jsou typická pro tyto směry:

symbolismus

impresionismus

dekadence

světová literatura

Literatura přelomu 19. a 20. století

Oscar Wilde

Obraz Doriana Graye

Podívej se na trailer k filmu Obraz Doriana Graye. Charakterizuj Doriana, jakou v průběhu času prodělává proměnu? Vlož do kruhu jeho vlastnosti.

krásný

slušný

moudrý

rodinný typ

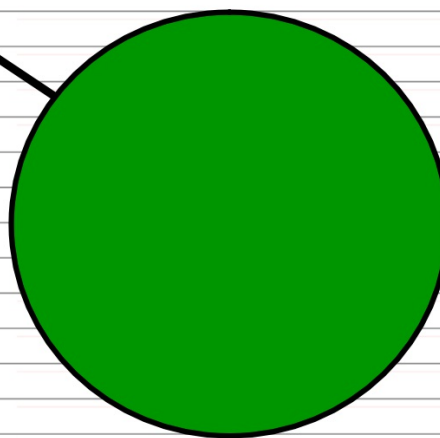
sebevědomý

společenský

snílek

nespoutaný

Zhlédni krátkou ukázkou na
YOUTUBE

světová literatura

Literatura přelomu 19. a 20. století

Seznam použitých zdrojů

obrazové materiály:

Fotografie: Napoleon Sarony

Dostupné z: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Oscar_Wilde_Sarony.jpg

textové materiály:

WILDE, Oscar: *Obraz Doriana Graye*. Odeon, Praha 2011., s.7.